

Naderonderzoek kleine marterachtigen en vleermuizen
Rijksweg 62 te Duiven

Nijverdal, 15 september 2020
Projectnummer 20.095

Colofon

Titel	Naderonderzoek kleine marterachtigen en vleermuizen, Rijksweg 62 Duiven
Uitvoering	Otte Groenadvies
Opdrachtgever	Dhr. R. H. van de Beeten Aertdsdijk 22 6913 KD Duiven +31 (0)316 52 77 52 rbeeten@planet.nl
Projectnummer	20.095
Datum	17 september 2020
Status	Eindrapportage

Betrouwbaarheid

Dit onderzoek is op zorgvuldige wijze uitgevoerd conform de toepasselijke en van kracht zijnde regelgeving ten aanzien van natuurwetgeving. Het onderzoek betreft een momentopname en geeft een inschatting van de geschiktheid van de onderzoekslocatie voor beschermde soorten. Het incidenteel voorkomen van beschermde soorten is echter nooit met zekerheid te voorspellen. Otte Groenadvies accepteert derhalve op voorhand geen aansprakelijkheid ten aanzien van mogelijke beslissingen die de opdrachtgever naar aanleiding van het door Otte Groenadvies uitgevoerde onderzoek neemt.

Brilsweg 1a
7441 BV te Nijverdal
Tel: 06 - 511 77 946
mail: info@ottegroenadvies.nl

Inhoudsopgave

1. INLEIDING	4
1.1. AANLEIDING	4
1.2. DOEL.....	4
1.3. HUIDIGE SITUATIE.....	4
1.4. PROJECT VOORNEMEN	5
2. WETTELIJK BELANG	6
3. METHODIEK	7
3.1. WERKWIJZE KLEINE MARTERACHTIGEN (BUNZING) EN STEENMARTER.....	7
3.2. WERKWIJZE VLEERMUIZENONDERZOEK.....	7
4. RESULTATEN EN EFFECTENBEOORDELING	8
4.1. RESULTAAT KLEINE MARTERACHTIGEN (BUNZING) EN STEENMARTER	8
4.2. RESULTAAT VLEERMUIZEN.....	10
5. CONCLUSIE.....	13
5.1. OVERZICHT VAN DE BEVINDINGEN	13
5.2. AANBEVELING	13
6. GELDIGHEID	14
7. BIBLIOGRAFIE.....	15
BIJLAGEN 1 WETTELIJK KADER.....	16
BIJLAGE 1 WET NATUURBESCHERMING	16

1. Inleiding

1.1. Aanleiding

In de ruimtelijke plannen is in het kader van de uitvoerbaarheid inzicht gewenst in de aanwezigheid van beschermde soorten Wet natuurbescherming. Met andere woorden, in het ruimtelijke ordeningstraject dient te worden aangetoond dat het plan uitvoerbaar is. In dit kader is een quickscan flora en fauna uitgevoerd voor de voorgenomen herontwikkeling van het perceel (Otte Groenadvies, 8 april 2020).

Uit de quickscan is naar voren gekomen dat het plangebied mogelijk fungeert als vaste rust- en/of verblijfplaats voor kleine marterachtigen (bunzing en steenmarter) en vleermuizen. Indien dat het geval is, heeft de ruimtelijke ingreep mogelijk consequenties voor deze soorten en worden mogelijk verbodsbepalingen uit de Wet natuurbescherming overtreden. Om deze reden is geadviseerd om een nader onderzoek uit te voeren naar de functionaliteit van het plangebied voor deze soorten. Dit onderzoek zal antwoord geven op de volgende vragen:

1.2. Doel

Kleine marterachtigen (bunzing) en steenmarter

- Zijn er bunzing(s) en steenmarter(s) aanwezig?
- Welke functie(s) heeft de planlocatie en de omgeving voor deze soorten?
- Welk wettelijk belang is er waardoor de activiteiten moeten worden uitgevoerd?
- Blijft de functionaliteit van de voortplantingsplaatsen, vaste rust- of verblijfplaatsen en functioneel leefgebied behouden?
- Welke eigenschappen van het object of gebied moeten gemitigeerd of gecompenseerd worden?
- Is een ontheffing Wet natuurbescherming nodig om de werkzaamheden uit te kunnen voeren?

Vleermuizen

- Welke soorten vleermuizen komen momenteel voor in het plangebied?
- Welke functies heeft het plangebied voor de aanwezige vleermuizen?
- Leidt de ingreep tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de wet Natuurbescherming?

1.3. Huidige situatie

Duiven maakt een deel uit van het stroomgebied van de Rijn. De dorpskern ligt op het hoger in het landschap gelegen oeverwallen. Ten noorden van Duiven liggen de lagergelegen kommenlandschap (Gemeente Duiven, 2017). De planlocatie ligt in de bebouwde kom van Duiven, in de buurt De Vergert nabij het centrum. (Alle Cijfers, 2020). Gemeente Duiven ligt nabij de Rijksnelweg A12 tussen de stad Arnhem en de bebouwde kom van Zevenaar. Ten noorden- en noordwesten van duiven loopt de rivier de IJssel, ten zuidwesten loopt de Nederrijn.

Het plangebied betreft het rijksmonument 't Hoge Veld, een monumentale boerderij en de directe omgeving. De bebouwing bestaat uit een boerderij met voorhuis met geschakelde deel en een aanpalende voormalige varkensschuur die in gebruik is als kunstgalerie. De oprit bestaat uit half verharding, het terrein is grotendeel verruigd. Op de noordzijde van de planlocatie ligt hout opgeslagen, een klein deel van het perceel is in gebruik als groentetuin. Voor de kunstgalerie is een beeldentuin aanwezig.

Afbeelding 1&2. Locatie plangebied (Google Maps, z.d.)

1.4. Project voornemen

Met de voorgenomen ontwikkelingen worden de bestaande woning gerenoveerd en aan de achterzijde uitgebouwd. Ten behoeve van de reconstructie verdwijnt plaatselijk begroeiing, maar dit blijft beperkt tot struik- en kruidlaag. De werkzaamheden zijn gepland na het verkrijgen van de benodigde vergunningen.

2. Wettelijk belang

Op het nader onderzoek is sinds 2017 de Wet natuurbescherming (Wnb) (Netwerk Groene Bureaus, z.d.) van kracht. De wet is een vervanging van en samenbundeling van drie voorgaande wetten, nl;

- Natuurbeschermingswet 1998;
- Boswet;
- Flora- en Faunawet.

Tevens heeft er een decentralisatie van het bevoegd gezag plaatsgevonden. Per 1 januari 2017 zijn de provincies verantwoordelijk voor de vergunningen en ontheffingen. De Wnb is op te delen in grofweg drie delen, bescherming van;

- Gebieden;
- Soorten;
- Houtopstanden.

Voor deze rapportage is enkel de bescherming van soorten van toepassing. In bijlage 1 en 2 zijn het beschermingsregime soorten Vogelrichtlijnen en jaarrond beschermde nesten bijgevoegd.

3. Methodiek

3.1. Werkwijze kleine marterachtigen (bunzing) en steenmarter

De provincie Gelderland heeft geen specifiek beleid vastgesteld m.b.t. nader onderzoeken op beschermde voorkomende soorten kleine marterachtigen. Als basis voor dit onderzoek kan de methodiek gebruikt worden zoals deze wordt omschreven in het document Soortenbescherming in Overijssel bunzing, egel, hermelijn en wezel (Overijssel, 2019), Handreiking kleine marters Noord-Brabant (Provincie Noord-Brabant, 2017) en Handreiking kleine marters Noord-Holland (Provincie Noord-Holland, z.d.). Gelderland heeft (nog) geen handreiking vastgesteld. Om aan te tonen of de bunzing en steenmarter op de planlocatie aanwezig zijn is een struikrover in de periode maart tot en met augustus voor een periode van zes weken ingezet. Tijdens de periode dat de inventarisatie middelen geplaatst zijn mogen deze niet worden beroerd. Tevens wordt er tijdens het nader onderzoek op vleermuizen gelet op zichtwaarnemingen/voorkomen van deze soorten.

3.2. Werkwijze vleermuizenonderzoek

Tijdens het onderzoek is gewerkt volgens de richtlijnen voor het inventariseren van vleermuizen, die zijn opgesteld door het Vleermuisvakberaad van het Netwerk Groene Bureaus; 'Protocol voor vleermuisinventarisaties' 2017 (Netwerk Groene Bureaus, 2017).

De vleermuisdetector is bij het vleermuisonderzoek een onmisbaar apparaat. Met dit apparaat worden de ultrasone geluiden van vleermuizen hoorbaar gemaakt. Door verschillen in klank, ritme en andere kenmerken is het mogelijk de verschillende soorten te onderscheiden en de aard van gedrag te bepalen.

Tijdens het onderzoek is gebruik gemaakt van een *batdetector* (Pettersson D240x) en de Echometer Touch Pro 2 van Wildlife acoustics. Waar nodig zijn hoogwaardige digitale geluidsopnamen worden gemaakt met de Roland R-05 voor het uitvoeren van een soortenanalyse.

Gedurende de veldbezoeken is bij daglicht op de locatie gezocht naar sporen die duiden op aanwezigheid van vleermuizen (vleermuiskeutels, meststrepen, afgebeten insectenvleugels en vetsporen).

Het weer is van invloed op de activiteiten van vleermuizen en daardoor op de doelmatigheid van het inventariseren. Harde wind, langdurige regenval, dichte mist en lage temperaturen zijn belemmerende factoren. Tijdens dergelijke weersomstandigheden wordt niet gewerkt.

Gedurende de veldbezoeken werd het onderzoeksgebied en directe omgeving geïnventariseerd om een goed beeld te krijgen van het gedrag en mogelijke verblijfplaatsen.

4. Resultaten en effectenbeoordeling

In onderstaande paragrafen bevinden zich de gegevens van de uitgevoerde onderzoeken, onderzoek data en omstandigheden tijdens het onderzoek naar de kleine marterachtigen (bunzing en steenmarter) en vleermuizen. De veldonderzoeken zijn uitgevoerd door Ing. P. Otte, directeur/eigenaar bij Otte Groenadvies en T.M. Stam, Gecertificeerd Stadswerk Flora en Fauna controleur.

4.1. Resultaat kleine marterachtigen (bunzing) en steenmarter

Habitat bunzing en steenmarter

Bunzing

De bunzing komt voor in allerlei verschillende landschapstypen, maar zijn voorkeur gaat uit naar een kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de buurt. Dit kunnen oeverbegroeiingen, droge sloten, heggen, houtwallen, bosranden en akkerranden zijn, maar ook meer waterrijke gebieden zoals rietvelden of moerasgebieden. Daarnaast komt hij ook voor in vrij open terreinen, zoals weidegebieden met sloten. Vooral in de winter komt de bunzing ook wel in de buurt van boerderijen voor daar kunnen ze tussen strobalen en op hooizolders warm blijven, en muizen en ratten bemachtigen. (Zoogdiervereniging, z.d.)

Steenmarter

De steenmarter heeft een voorkeur voor steenachtige biotopen en schuilplaatsen De steenmarter komt voor in een parklandschap, bosloze gebieden, steengroeven en gebouwen. Deze soort is een echte cultuurvolger en hij is vooral te vinden in de nabijheid van dorpen, boerderijen en grote steden. De aanwezigheid van groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen zijn van belang, hier zoekt de steenmarter zijn voedsel. (Zoogdiervereniging, z.d.)

Aanwezig habitat planlocatie

- Ligging planlocatie bebouwde kom, woning met diverse bijgebouwen op het perceel;
- Aanwezig groen in de vorm van een siertuin/bostuin, met diverse bomen, struiken en hagen.
- Beschuttingsmogelijkheden en voedselaanbod middels groenvoorziening in de siertuin.

Onderzoek 1

Datum	Soort	Struikrover Plaatsen/ verwijderen	Temperatuur	Wind	Weertype
27 mei 2020	Bunzing/ steenmarter	21.10 uur plaatsing	18 °C	Zwak 2 Bf	Bewolkt
1 juni 2020	Bunzing/ steenmarter	5.30 uur vervangen batterijen/chip	14 °C	Zwak 2 Bf	Bewolkt
25 juni 2020	Bunzing/ steenmarter	Verwijderen struikrover	26°C	Zwak 1 Bf	Zonnig

Tabel 1. Schematisch overzicht plaatsen en verwijderen Struikrover (KNMI, z.d.)

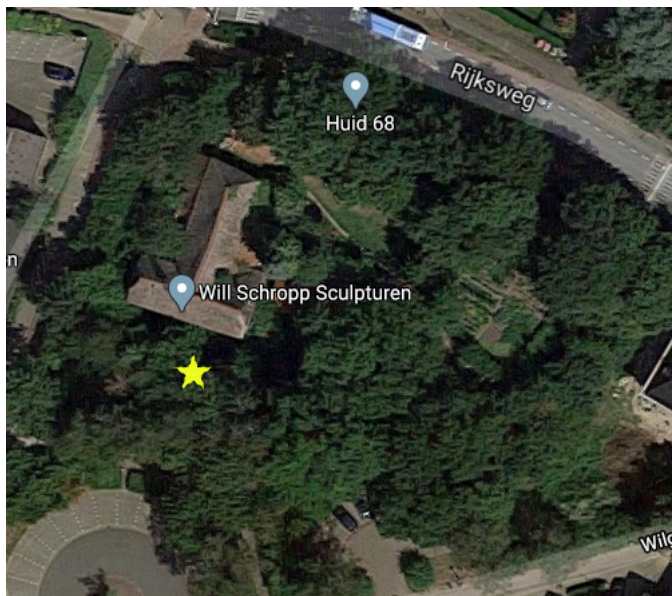
Op 27 mei 2020 is een struikrover met lokvoer op de planlocatie geplaatst (Afbeelding 3). De struikrover is zes weken aaneengesloten op de locatie aanwezig geweest. Tussentijds zijn eenmalig de batterijen en chipcard verwisseld. Op 25 juni 2020 is de struikrover verwijderd. Per abuis heeft de camera geen opnames geregistreerd waardoor het onderzoek opnieuw heeft plaatsgevonden.

Onderzoek 2

Datum	Soort	Struikrover Plaatsen/ verwijderen	Temperatuur	Wind	Weertype
7 juli 2020	Bunzing/ steenmarter	Plaatsing struikrover	17 °C	Zwak 1 Bf	Wisselvallig
28 juli 2020	Bunzing/ steenmarter	Vervangen batterijen/chip	20 °C	Matig 3 Bf	Licht bewolkt
18 augustus 2020	Bunzing/ steenmarter	Verwijderen struikrover	21°C	Zwak 1 Bf	Helder

Tabel 2. Schematisch overzicht plaatsen en verwijderen Struikrover (KNMI, z.d.)

Op 7 juli 2020 is een struikrover met lokvoer opnieuw op de planlocatie geplaatst (Afbeelding 3). De struikrover is zes weken aaneengesloten op de locatie aanwezig geweest. Tussentijds zijn eenmalig de batterijen en chipcard verwisseld. Op 18 augustus 2020 is de struikrover verwijderd en zijn de opnames geanalyseerd.

Afbeelding 2: Planlocatie, met locatie struikrover (Geel) (Google Maps, z.d.)

Struikrover

Struikrover achter oude waterput, beschut gelegen in groenstrook en rakkenrillen

Analyse uitlezen struikrover

Tijdens de zes weken dat de struikrover op de planlocatie heeft gelegen zijn er opnames van de egel, muizen en meerder nieuwsgierige huiskatten gemaakt. Daarnaast is er een steenmarter eenmalig als passant langsgekomen, de bunzing is niet waargenomen.

Passerende steenmarter

Egel

Kat

Huismuizen

4.2. Resultaat vleermuizen

Tijdens de voorjaarsonderzoeken zijn er twee soorten vleermuizen waargenomen, namelijk:

- Gewone dwergvleermuis;
- Laatvlieger.

Waarnemingen planlocatie

Soort	Aanwezigheids- indicatie	Bijzonderheden: verblijfplaatsen, vliegroutes, ect.
Gewone dwergvleermuis	Beschermd	Zomer- en paarverblijfplaats, foeragerend
Laatvlieger	Beschermd	Overvliegend

Tabel 3. Waarnemingen

Vleermuizenonderzoek

Datum	Soort onderzoek	Periode	Tijdstip onder zoeken	Zon op/onder	Eerste/ laatste waarneming totaal	Temp.	Windkr.	Weertype
22 mei 2020	Voorjaar	Avond	21:15 uur/ 00.00 uur	21.50 uur	Eerste: 21.35 uur. Gewone dwergvleermuis	18°C	Zwak 2 Bf	Bewolkt
1 juni 2020	Voorjaar	Ochtend	3.15 uur/ 5.20 uur	5.18 uur	Laatste: 4.59 uur. Gewone dwergvleermuis	14°C	Zwak 2 Bf	Bewolkt

25 juni 2020	Voorjaar	Avond	21.30 uur/ 24.00 uur	22.01 uur	Eerste: 22.19 uur. Gewone dwergvleermuis	26 °C	Zwak 1 Bf	Helder
7 augustus 2020	Winter	Nacht	00.00 uur/ 02.00 uur	21.18 uur	n.v.t.	21°C	Zwak 1 Bf	Helder
18 augustus 2020	Najaar + Winter	Avond/ Nacht	21.15 uur/ 02.00 uur	20.53 uur	n.v.t.	22°C	Zwak 1 Bf	Helder
11 september 2020	Najaar	Ochtend	5.00 uur/ 7.10 uur	7.08 uur	6.55 uur. Gewone dwergvleermuis	10°C	Zwak 1 Bf	Helder

Tabel 4. Onderzoeksmomenten en omstandigheden (Zonsopgangzonsondergang, z.d.)

Gewone dwergvleermuis

Verblijfplaatsen/zwermgedrag

Tijdens de veldbezoeken in het voorjaar is tijdens het ochtend onderzoek een invliegende gewone dwergvleermuis aangetroffen. In het najaar was tijdens het avondonderzoek een baltende gewone dwergvleermuis waargenomen. Het daadwerkelijk invliegen in een paarverblijfplaats is niet gezien, echter doordat een gewone dwergvleermuis veelal baltst in de nabijheid van zijn paarverblijfplaats is het zeer waarschijnlijk dat de zomerverblijfplaats ook als paarverblijfplaats wordt gebruikt.

Verblijfplaats gewone dwergvleermuis

Foerageergebied

Tijdens alle onderzoeksmomenten zijn meerdere individuen van gewone dwergvleermuis meerdere malen foeragerend en overvliegend waargenomen.

Vlieg- en mitigatieroute

Het vliegpatroon van de gewone dwergvleermuis was enigszins diffuus. Echte overduidelijke vliegroutes waarbij met een zekere regelmaat vleermuizen passeren zijn niet aangetroffen.

Laatvlieger

Verblijfplaatsen/zwermgedrag

Tijdens de veldbezoeken in het voor- en najaar zijn geen waarnemingen gedaan waaruit de aanwezigheid van verblijfplaatsen blijkt. Zowel in het plangebied als de directe omgeving hiervan zijn geen kraam-, zomer- en paarverblijfplaatsen vastgesteld.

Foerageergebied

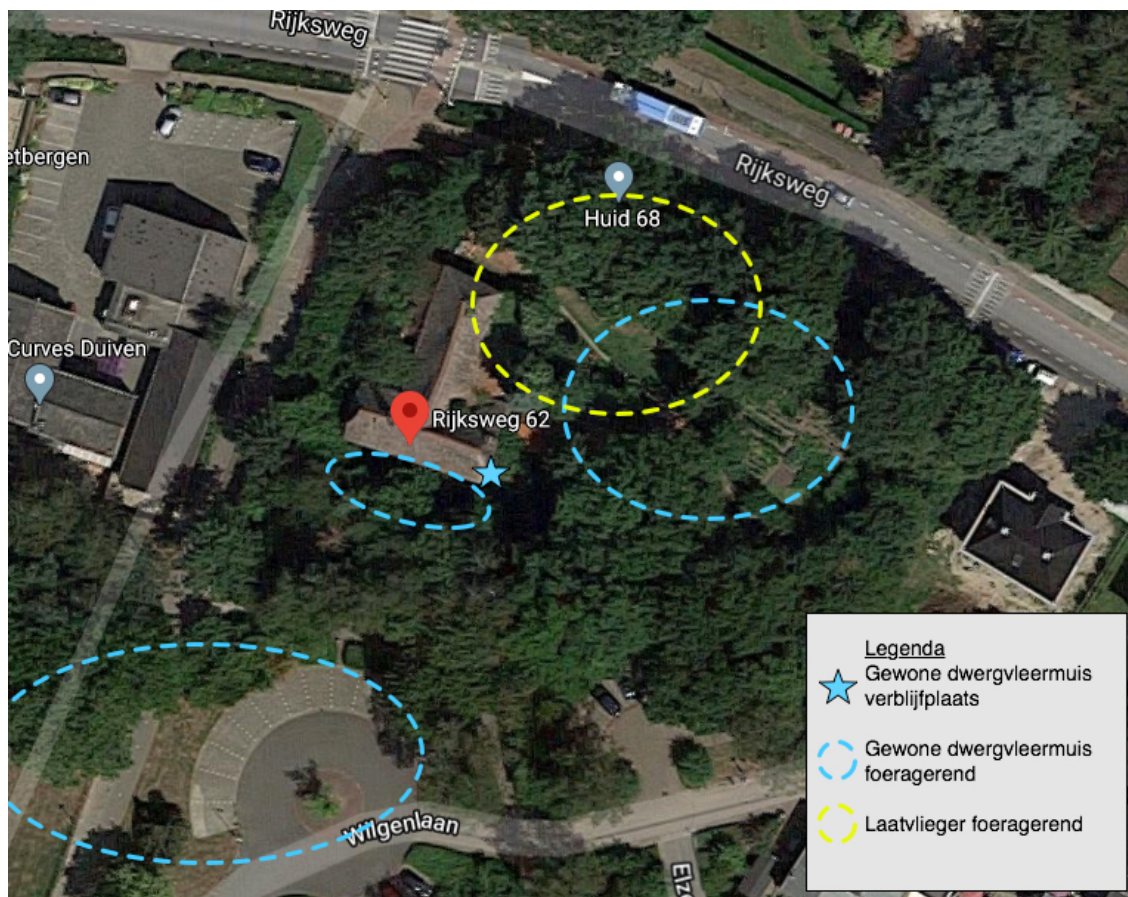
Tijdens het voor- en najaars onderzoeksmoment is een meerdere malen een laatvlieger foeragerend waargenomen. De locatie bevond zich boven de moestuin ten oosten van het perceel.

Vlieg- en mitigatieroute

Echte overduidelijke vliegroutes waarbij met een zekere regelmaat vleermuizen passeren zijn niet aangetroffen.

Zwermlocatie winterverblijfplaats

In het najaar worden twee onderzoeksmomenten uitgevoerd op winterverblijfplaatsen en zwermlocaties. Het eerste onderzoeksmoment heeft plaatsgevonden op 7 augustus, het tweede moment heeft plaatsgevonden op 18 augustus. Tijdens de inventarisatiemomenten zijn hierbij geen winterverblijf- zwermplaatsen aangetroffen.

Afbeelding 3. Overzichtskaart waarnemingen

5. Conclusie

5.1. Overzicht van de bevindingen

Soortgroepen	Aanwezigheid	Effecten	Aanbevelingen
Kleine marterachtigen (Bunzing)	geen	geen	geen
Steenmarter	passant	geen	geen
Vleermuizen – verblijfplaatsen	aanwezig	Ja	onthefing
Vleermuizen – vliegroute	geen	geen	geen
Vleermuizen – foerageergebied	ja	mogelijk	geen, mits.. ¹

¹= Mits beperkt met lichtbelasting wordt omgegaan

Kleine marterachtigen (Bunzing) en steenmarter:

- Uit onderzoek blijkt dat de voorgenomen ontwikkelingen geen belang vertegenwoordigt voor de kleine marterachtigen en steenmarter. Hiervoor hoeft geen compensatie/mitigatieplan te worden opgesteld;
- Op de planlocatie worden geen negatieve effecten verwacht op het foerageergebied;
- De voorgenomen ontwikkeling heeft geen negatieve invloed op de gunstige staat van instandhouding van de kleine marterachtigen;
- Voor de geplande werkzaamheden hoeft geen ontheffing worden aangevraagd;

Vleermuizen

- Verblijfplaatsen: Op basis van de verrichte onderzoeksinspanning kan het voorkomen van kraam/kolonie en winterverblijfplaats in het plangebied worden uitgesloten;
- In de bebouwing is een zomer verblijfplaats die zeer waarschijnlijk ook als paarverblijfplaats wordt gebruikt, aangetroffen;
- Vlieg- en mitigatieroute: Gezien de aantallen en frequentie waarop de vleermuizen gebruik maken van het plangebied als zijnde vliegroute, valt het gebruik van een essentiële vliegroute op basis van huidig onderzoek niet aangetroffen;
- Foerageergebied: Boven- en nabij de planlocatie zijn foeragerende vleermuizen waargenomen. In de omgeving zijn vergelijkbare locaties aanwezig. De planlocatie is niet van essentieel belang voor deze soort.

5.2. Aanbeveling

Vleermuizen

- Stel een activiteitenplan op;
- Vraag een ontheffing bij provincie Gelderland aan;
- Zorg voor tijdelijke- en permanente compensatie;
- Stel conform voorwaarden uit de ontheffing een ecologisch werkprotocol/ ecologisch logboek op.

6. Geldigheid

Dit onderzoek is uitgevoerd conform de landelijk geldende richtlijnen. De bevoegde gezag hanteren de volgende definitie voor de geldigheid van onderzoeken naar beschermde soorten:

“Onderzoeksgegevens mogen maximaal 3 jaar oud zijn in gebieden waar weinig of geen ruimtelijke of kwalitatieve veranderingen zijn opgetreden in de afgelopen drie jaar. In gebieden waar dit niet voor geldt, moeten de gegevens recenter zijn.”

Dit rapport gaat in op de effecten van de ontwikkeling zoals beschreven in hoofdstuk 1. Wijzigingen of aanpassingen in de ontwikkeling kunnen tot andere conclusies ten aanzien van de effecten op beschermde soorten leiden.

7. Bibliografie

- Alle Cijfers. (2020, 03 28). *Buurt West Duiven*. Opgeroepen op 7 April 2, 2020, van <https://allecijfers.nl/buurt/west-duiven/>
- Gemeente Duiven. (2017, Maart 28). *Landschapsontwikkelingsplan*. Opgeroepen op 4 April 02, 2020, van <https://repository.officiële-overheidspublicaties.nl/externebijlagen/exb-2017-11066/1/bijlage/exb-2017-11066.pdf>
- Google Maps. (z.d.). *Online kaarten*. Opgeroepen op 12 Juni - 15 September 8, 2020, van <https://www.google.nl/maps>
- KNMI. (z.d.). *Koninklijk Nederlands Metreologisch Instituut*. Opgeroepen op 8 April- 15 September 22, 29, 13, 2020, van <https://www.knmi.nl/nederland-nu/weer/verwachtingen>
- Netwerk Groene Bureaus. (2017). *Vleermuisprotocol 2017*. Opgeroepen op 25 Maart - 15 September 11, 2020, van <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>
- Netwerk Groene Bureaus. (z.d.). *Home*. Opgeroepen op 8 April - 15 September 11, 2020, van <https://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>
- Otte Groenadvies. (8 april 2020). *20.036 Quicksan Flora en fauna Rijksweg 62 te Duiven*. Nijverdal.
- Overijssse, P. (2019, juli). Soortenbescherming in Overijssel. Zwolle, Overijssel.
- Provincie Noord-Brabant. (2017, Oktober 11). *Handreiking Kleine Marters in relatie tot soortbescherming*. Opgeroepen op 25 April - 15 September 2020, van <https://www.zoogdiervereniging.nl/sites/default/files/imce/nieuwewebsite/Overigen/downloads/15908%20Handreiking%20kleine%20Marters%20DIGITAAL.pdf>
- Provincie Noord-Holland. (z.d.). *Wezel, Hermelijn en Buncing beschermd in Noord-Holland*. Opgeroepen op 25 April - 15 September 2020, van https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=5&ved=2ahUKEwiD1KH1z9_mAhWBY1AKHY5RCXYQFjAEegQIBhAC&url=https%3A%2F%2Fwww.odnhn.nl%2FNieuws%2FBekendmakingen%2Fvergunningen_en_Ontheffingen%2F02_10_2017_ontheffing_Eendenkooi_Bloemendalerpolder
- Zonsopgangzonsondergang. (z.d.). *Zonsopgangzonsondergang*. Opgeroepen op 12 Mei - 15 September 18, 2020, van <https://www.zonsopgangzonsondergang.nl/hoe-laat-donker/>
- Zoogdiervereniging. (z.d.). *Bunzing*. Opgeroepen op 26 April - 15 September 2020, van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/bunzing>
- Zoogdiervereniging. (z.d.). *Steenmarter*. Opgeroepen op 26 April - 15 September 2020, van <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten/steenmarter>

Bijlagen 1 Wettelijk kader

BIJLAGE 1 Wet natuurbescherming

Hoofdstuk 3. Soorten

§ 3.1. Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn

Artikel 3.1

- 1 Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
- 2 Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- 3 Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
- 4 Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
- 5 Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Artikel 3.2

- 1 Het is verboden vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn dood of levend, of gemakkelijk herkenbare delen daarvan, of uit deze vogels verkregen producten te verkopen, te vervoeren voor verkoop, onder zich te hebben voor verkoop of ten verkoop aan te bieden.
- 2 Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing ten aanzien van vogels van soorten, genoemd in bijlage III, deel A, bij de Vogelrichtlijn, die aantoonbaar overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn gedood of gevangen, onderscheidenlijk verkregen, en ten aanzien van delen of producten van die vogels.
- 3 Het verbod, bedoeld in het eerste lid, is niet van toepassing ten aanzien van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen vogels van soorten, genoemd in bijlage III, deel B, bij de Vogelrichtlijn, die aantoonbaar overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn gedood of gevangen, onderscheidenlijk verkregen, en ten aanzien van delen of producten van die vogels.
- 4 Bij of krachtens algemene maatregel van bestuur kunnen regels worden gesteld over de verkoop, het vervoer voor verkoop, het onder zich hebben voor verkoop of het ten verkoop aanbieden van vogels van soorten, aangewezen op grond van het derde lid, en delen of producten van die vogels.
- 5 Een vogelsoort wordt op grond van het derde lid uitsluitend aangewezen, indien de handelingen, bedoeld in het eerste lid, uitgevoerd overeenkomstig regels als bedoeld in het vierde lid, er niet toe leiden dat het populatieniveau, de geografische verspreiding of de omvang van de voortplanting van deze soort in gevaar wordt gebracht of kan worden gebracht.
- 6 Het is verboden, anders dan voor verkoop, vogels, delen of producten als bedoeld in het eerste lid, onder zich te hebben of te vervoeren, tenzij deze vogels, delen of producten aantoonbaar overeenkomstig het bepaalde bij of krachtens deze wet zijn gedood of gevangen, onderscheidenlijk verkregen.

Artikel 3.3

- 1 Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
- 2 Provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van verboden als bedoeld in artikel 3.1 of artikel 3.2, zesde lid, ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren.
- 3 Onze Minister kan ontheffing of vrijstelling verlenen van:
 - a. de verboden, bedoeld in artikel 3.2, eerste lid, ten aanzien van vogels, dood of levend, of gemakkelijk herkenbare delen daarvan, of ten aanzien van uit deze vogels verkregen

- 4 producten van daarbij aangewezen soorten, of b. regels, gesteld krachtens artikel 3.2, vierde lid. Een ontheffing of een vrijstelling wordt uitsluitend verleend, indien is voldaan aan elk van de volgende voorwaarden:
- a. er bestaat geen andere bevredigende oplossing; b. zij is nodig:
 - 1°. in het belang van de volksgezondheid of de openbare veiligheid;
 - 2°. in het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
 - 3°. ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij of wateren;
 - 4°. ter bescherming van flora of fauna;
 - 5°. voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
 - 6°. om het vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan;
 - c. de maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.
- 5 In een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling worden in elk geval voorschriften opgenomen, onderscheidenlijk regels gesteld, over:
- a. de middelen, installaties of methoden voor het vangen of doden, waarbij enkel het gebruik wordt toegestaan van bij algemene maatregel van bestuur aangewezen middelen, installaties of methoden;
 - b. de tijd en plaats waarvoor de ontheffing of vrijstelling geldt, en
 - c. de wijze waarop het risico voor het behoud van de vogelstand wordt beperkt.
- 6 De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.2, zesde lid, zijn niet van toepassing op handelingen ten aanzien waarvan bij of krachtens enige wettelijke bepaling een besluit is vereist, indien bij of krachtens die wet is bepaald dat het desbetreffende besluit de handelingen uitsluitend toelaat indien is voldaan aan de voorwaarden, bedoeld in het vierde lid, en dat aan het besluit de voorschriften worden verbonden, bedoeld in het vijfde lid.
- 7 De verboden, bedoeld in de artikelen 3.1 en 3.2, zesde lid, zijn niet van toepassing op:
- a. handelingen ter uitvoering van een instandhoudingsmaatregel of een passende maatregel als bedoeld in artikel 2.2, en
 - b. handelingen die zijn beschreven in en worden verricht overeenkomstig een beheerplan als bedoeld in artikel 2.3, eerste lid, een plan of een programma als bedoeld in artikel 2.3, vijfde lid, of een programma als bedoeld in artikel 1.13, eerste, zevende, of achtste lid, indien:
 - 1°. ten aanzien van het beheerplan, het plan of het programma, althans het onderdeel dat betrekking heeft op de desbetreffende handelingen, is voldaan aan het in het vierde en vijfde lid bepaalde ten aanzien van ontheffingen en vrijstellingen, en
 - 2°. het bestuursorgaan dat het beheerplan, het plan of het programma heeft vastgesteld tevens bevoegd is voor de verlening van een ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling als bedoeld in het eerste, onderscheidenlijk tweede lid voor dergelijke handelingen, of, als dat niet het geval is, het beheerplan, het plan of het programma is vastgesteld in overeenstemming met het bestuursorgaan dat bevoegd is voor de verlening van de ontheffing, onderscheidenlijk vrijstelling.

Artikel 3.4

Ingeval het vangen of doden van vogels als bedoeld in artikel 3.1, eerste lid, bij of krachtens deze wet is toegestaan, is het verboden deze vogels:

- a. te vangen of te doden met:
 - 1°. middelen, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Vogelrichtlijn;
 - 2°. middelen, installaties of methoden voor massaal of niet-selectief vangen of doden van vogels, of

- 3°. middelen, installaties of methoden waardoor een soort plaatselijk kan verdwijnen, of
- b. te achtervolgen met behulp van vervoermiddelen, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Vogelrichtlijn, overeenkomstig de daar beschreven wijze.
2. Gedeputeerde staten kunnen ontheffing verlenen en provinciale staten kunnen bij verordening vrijstelling verlenen van een of meer van de verboden, bedoeld in het eerste lid. Artikel 3.3, vierde en vijfde lid, is van overeenkomstige toepassing.
3. Onze Minister kan ontheffing verlenen van het verbod, bedoeld in het eerste lid, aanhef en onderdeel b, voor het gebruik van motorboten op open zee onder de in bijlage IV, onderdeel b, tweede gedachtestreep, tweede volzin, bij de Vogelrichtlijn genoemde voorwaarden.
4. Bij algemene maatregel van bestuur kunnen middelen, installaties of methoden worden aangewezen die in elk geval worden gerekend tot de middelen, installaties, onderscheidenlijk methoden, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, onder 2° of 3°.